

Quaestio medica ... in Scholis medicorum, die jovis 19a. Novembris / M. Ludovico Piquenot de Dragueville ... praeside. ; An in morbis epidemicis anni 1693 emetica cum Phlebotomiâ curationis tempora dividant & laudem?

Contributors

Piquenot de Dragueville, Louis.
Chemineau, Ambros Nicolas, active 1692-1705.

Publication/Creation

[Place of publication not identified] : [publisher not identified], [1693]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/c8yxdxdk>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Quæstio Medica,

quodlibetariis disputationibus, mane discutienda in Scholis medicorum, die Jovis 19^a Novembris.

M. Ludovico Piquenot de Draguesville,
Doctore medico præside.

An in morbis epidemicis anni 1693
Emetica cum Phlebotomiâ curationis
tempora dividant & laudem?

I.

Morbi Epidemici dicuntur qui ejusdem generis plures ab eâdem causâ non vernaculâ simul corripiunt. Multifariam dividuntur: quartio plerumq; de nomine. Horum frequens hoc anno familia, omnes pene regni regiones populata est. Hanc genuit anni tum præputis tum elapsi constitutio vere epidemica. Illa continuis pene sine sole frigoribus horrida, nimboza, Cereris Bacchi ve muncribus infesta, ventriculi fermento vitato, omnes affectus ab acido alieno, terrestri & impuro phlegmate, nec

non sapore peregrino, infectis humoribus
oriundos impune debacchari fecit. Hinc fe-
bres malignæ, ventriculi tormina absque de-
jectionibus vulgo Cardialgia; alvi fluxus
multiplicis formæ, et alia id genus, toto
anni decursu, suo quæque ordine, plurimos
invadebant. Ortas sub finem hyemis febres
malignas, ad Autumnum usque excepere
ventriculi tormina: mox recrudescuntibus
Autumno febribus malignis; interea jam
ab anno & amplius alvi fluxus non unius
speciei eodem tenore saeviebant. Harum ce-
februm malignarum hæc erant ut pluri-
mum symptomata: Aëgrum subito &
sepe assiduo capitis dolore corruptum, sopor
altus vel delirium occupat, pulsus adest
parvus, debilis, interdum inequalis; lingua
arida subnigra, virium insignis prostratio,
mox vero intensiore facto pulsu, alvus usque
dum sibilus solvitur continuo; tum alvi fluxus
putridus ad mortem usque perseverat; (quo
tempore sæpius cadaver maculis pulicum
morsus instar, aut petechiis distinctum
apparet.) Hinc nausea, ructus, et dolor
in regione ventriculi interdum cruciant,
urina pauca & limpidæ, vel utriusque

colorem referunt: neque ullum futurae
cruentae aut sperandae coctionis indicium pra
se ferunt.

II.

Cardialgia instar febrium malignarum
vera epidemica, hisce pro more insignibus
manifestam se facit. Immanis ventriculi dolor,
alvi constructio, singultus frequens, dispositio nau-
seabunda, vomitus ab interrupto saepius ventri-
culi & intestinorum commercio enormes, (unde
fit ut alimenta et leniora quae vis purgantia
qualitatem ferriantur emeticam,) pulsus durus,
frequens, ingruente paroxismo intermittens,
inaequalis: abominis dolor acerbissimus, acri-
luctuosa facies, oculi flammei, totius corporis
praecipites et convulsiui motus, et alia mille
modis aegrum fatigant. Alsi fluxus, tum
dysenterici, tum sanguinis expectes ventri-
culum dolore vehedenti et quasi terabranti
convellunt. adext intestinorum cruciatus, te-
nesmus, sequitur virium et spirituum insig-
nis jactura: pulsus febrilis, parvus, durus,
corporis attenuationem comitatur; dejectioni-
bus (raro stercorosis) aliquando intertextuntur
sanguinis quaedam lineamenta, sanguis
interdum velut apertis fluens venis, praesens

minatur exitium. Horum affectuum fontem
in ventriculo delitescentem qui negaverit, videat
que causa praecesserit, qua comitetur; perpen-
dat accurate symptomata et critica natura
molinina; Diversam peccurvat fortem
medentium: singula ventriculum pessu-
ciosâ humorum congerie gravatum &
obseffum ostendunt. Tunc nisi emeticis et
vacuantibus libera veris, causâ morbi non
fugiente, frustra auxiliatrices adhibeas ma-
nus.

III.

Ventriculus præcipua est corporis officina.
hujus structura ex insigni vasorum et ner-
vorum et nervorum appocatu, figurâ
ad usum apprime delineatâ, mirâ fibra-
rum diversis contextarum ordinibus serie,
indeficienti succorum à glandulis ad id
destinatis scaturigine coalescit; ille non
tam sibi quam ceteris laborat: ut primos
patitur insultus, sic in graves labitur erro-
res, quibus ferendis universam ferre corporis
machinam in sui consortium trahit. Com-
mercium illud instituitur ope nervorum
ab octavo pari, nec non à plexibus pec-
toris hypochondriorum et mesenterii prodeun-
tium. Bene nullarum aegritudinum parens

medicis plerumque imponitur, vitium in alia
viscera inique referentibus: quae in istis mor-
borum non raro rejicitur alimentorum
triduo ante assumptorum indigesta moles,
non leve est peccantis ventriculi indicium.
Ventriculum a constitutione anni primario
affectum denotant, Dijectus aegrorum appe-
titus, dispositio nauseabunda, ructus acidi
et ingrati, a peptia, frequentes vomitus materia
viscida, mucosae, nigricantes et amarae, non-
nunquam biliosae, et viri descentis: ventriculi
dolor atrox, uberior flatuum proventus, et
alia ab acidâ, viscidâ, et torvostu humorum
congerie orta pathemata. Hujusce ventriculi
intemperiei causa remota et epidemica aeris
occulta et frigidior diathesis, (hujus in sine
vitium salivam et pulmones inficit, insensi-
bilem supprimit fluorem vel impedit.)
alimenta cruda, panis male fermentatus,
vina rancida, acido phlegmate obruta, aut
alienis infecta per summum nefas vene-
nis: veteris bacchi corrupta aut fucata in-
doles, luxuria in victu, liquorum seu spiri-
tuum ardentium frequens usus, lethales geli-
darum potionum et lascivae deliciae, &c.
His vitiatum ventriculi fermentum ulterius
serpens vix aut nunquam reparatur: in
intestinis succos è cysti felleâ et pan creatis

glandulosâ substantiâ prodeuntes corrumpunt; hinc colici dolores et alii fluxus. Mox sanguineum laticem subit, alienis improprietatum fermentis; unde supra modum sanguinis effervescentiâ.

IV.

Natura totâ reprimendis hostibus occupata omnes adhibuit vires, quibus de illis victrix evadere. Hinc Epidemici morbi, (quippe morbus, naturâ conamen materiæ mortificæ exterminatiorem omni ope molientis.) Sub finem hyemis congestos humores ut expelleres, febiles motus excitavit, quibus defæcatus sanguis purior erumpere. Sanguinea molere particula crassioribus et acidis impregnata, et spiritus languidiores vel humorum copiâ præpediti secretionem vix perficiunt salutarem. februm inde malignitas, sanguis corrumpitur, succedens diarrhœa naturâ defectum accelerat, quem comitatur Petechiarum eruptio, Symptomata non critica. Vide quam sit impedita toto morbi decursu natura. Adert pulsus parvus, debilis, inæqualis, formicans; capitis dolor comati proximus, excrementa supprimuntur, urina sanorum similis aut limpidâ parce fluit. sequere ulterius naturam moventem

cardialgias. Ventriculus viscidiori humorum
progenie gravatus, fermentis alienis et
corruptis lacessitus respuit alimenta. Succedit
gravis dolor, humores effervescentias patiuntur,
excandescunt spiritus, sequuntur nausea,
singultus, vomitus immanes: bilis effera veniens
in consortium effunditur in ventriculum,
una cum succo pancreatico: tunc dolor
atrox, alvi suppressio, emetica dispositio ab
inverso intestinorum motu peristaltico. Suc-
cedunt plerumq; affectus colici; ileon, En-
teroccele, ne plures dec. Natura iidem impe-
ditâ alvi fluxus orti sunt: his ventriculi saburra
sepe in intestina exonerans foras pellitur.

Bis glandula mesenterii iidem reforta hu-
moribus effunduntur in intestina et per a-
num ejiciuntur. Illa succis bilioso et pancrea-
tico unita colluvies, modo diarrhoeam genuit,
modo deterior facta dysenteriam. Undique
ingentes cruciatus, assiduo tenesmus solli-
citat, dejectiones mucosae, aures, maleolentes,
coloris varii fatigant. Abdominis sensatio tristes
lancinans indefinenter exagitas: frequentes
aegri patiuntur recidivas. Vis natura jam
jam periturae opem ferre? scrutare li-
tentem Epidemici affectus constitutionem,
sic nostris conceditur cura laboribus. Insig-
ne ventriculi vitium, num solâ vena uberio-
ri sectione, num refrigerantibus et narcoticis

corrigere velis? Sanguinis missio par non
est: refrigerantibus abundè ingestis ventri-
culus obnuitur, non levatur; causâ morbi
remanente symptomata narcoticis mi-
tercent mox reditura. Num emetica ad-
hibeas? Illa quam bene de naturâ me-
rentur oppressâ. Singula tamen prudenti
commissa medico suum invenient locum.

V.

Curandis igitur constitutionis Epidemicæ
morbis vena sectio, pro viribus ægri et symp-
tomatum ratione etiam repetita, nec
non Emetica, tempora curationis dividunt
et tandem. Si præsertim imbecilles naturæ
conatus adjuvi, fomes morbi protinus mitte-
batur foras. mox natura propriis reddita
viribus, tuto, feliciter et alacriter instau-
rabatur. febre malignâ correptis præser-
tim athleticis Sanguis tuto mittatur modo
compulso. Noli cardialgias in longum protrahere,
anodensorum et juleporum auxilio fretus uni-
co, vanante futurae coctionis spes deludes:
varia occurrent symptomata feviora prio-
ribus. Alvi fluxus vix solis vacuantibus et
emetico parvè repetitis semel et iterum.
Num abunde radix brasiliensis Specificum
audis dysentericæ. Vide igitur principis obtes,
dum viget natura, dum febris mitior, leniora
symptomata: dum dolor in abdomine vagus,

ingultus infrequentior: dum intestinorum
motus peristalticus nondum inventus, nec
Spiritus in furorem acti cohiberi valent, dum
materia morbifomes delitescit in ventri-
culo docilis, nec intestinorum ductus effera
subiit, nec humorum effervescit omnis
familia. Noli diuturnis dysenterice tormi-
nibus agrum committere, vel macie con-
fectum sanguinis uberiori missione ad
extrema perducere. Ventriculum libera
protinus: hunc juvat sollicitare emeticis,
quos spiritus la cessiti, vitio jam saburram
ventriculi plicis adhaerentem, et aliena
fermenta expellere valeant, constructis
fortiter repetitis vibrationibus tunica ven-
triculi nervae fibris. Emeticis febris salu-
brior interdum apparebit occulta prius,
reliquis materia morbifica expellendis
astrictissima: alvus occlusa aperietur, aut
comprimetur effusa: mitescens dolor, purga-
tionis paribus residuus morbifomes: natura
primus honos reddetur: venies post umbilica
Shabus. Est in Emeticis modus; Electio, Dosis,
tempus, in manu Medici. Sapiens propinare
festinat, quae ex arte paravit convenientia.
Sciens de Dosi sollicitus detergere amat, movere
amat, movere pertimescit. Non omnibus
morbis conveniunt Emetica: illa neque omnes

ferunt acri; multa cardialgiam mentiuntur. Quam diversa febrium indoles? quam sibi ipsi dissimiles alvi fluxus? prudens propriam discernat singulis medendi rationem. Non emetica ferre valent corpus infirmum, angustum pectus, debilis pulmo, quadam constitutio ~~atque~~ asthmatica. Nocent si aeger atropiâ consumatur, hæmo phtisi labores: si calculosus: si renes infirmentur, si abdomen inflammatione, vel Sphacelo labores. In minus Emeticis utere semel et iterum, felicior inde Catharsis, usus opiatorum tutior. Tristis igitur et insolita anni constitutio, inde numerosa morborum cohors. nostris regionibus incubuit, ventriculum primario aggreditur: ille absque emeticorum ope vix precipitem avertes ruinam.

Ergo in morbis Epidemicis anni 1693 Emetica cum Phlebotomiâ curationis tempora dividunt et laudem.

77 Proponebat Parisiis Ambrosius Nicolaus Chemineau, Senonensis, Bacca laureus Medicus. anno 1693.

11 13
H. H. H. H.
H. H. H. H.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]